

رابطه هوش معنوی و کیفیت ابعاد رابطه زناشویی (صمیمیت و شور جنسی) در بین زنان متأهل شهر کرج

سیما بصروی^{۱*}، ترانه عباسی^۲

تاریخ وصول: ۱۳۹۴/۶/۱ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۹/۵

چکیده

زمینه و هدف: پژوهش حاضر با هدف رابطه هوش معنوی و کیفیت ابعاد رابطه زناشویی در بین زنان متأهل شهر کرج انجام شد. **روش بررسی:** پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش را کلیه زنان متأهل ساکن شهر کرج تشکیل می‌دهند. نمونه پژوهش نیز شامل ۱۰۰ زن متأهل است که به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه کیفیت ادراک شده از ابعاد روابط زناشویی و پرسشنامه هوش معنوی استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل کواریانس تک متغیره استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج بدست آمده از این پژوهش نشان داد که بین هوش معنوی و صمیمیت زناشویی ارتباط معنادار وجود دارد. به عبارت دیگر افرادی که هوش معنوی بالایی داشتند، صمیمیت زناشویی و زناشویی بالا را گزارش داده بودند. **نتیجه‌گیری:** با توجه به اینکه هوش معنوی توانایی تجربه شده ای است که به افراد امکان دستیابی به دانش و فهم بیشتر را می‌دهد و زمینه را برای رسیدن به کمال و ترقی در زندگی فراهم می‌سازد، می‌تواند بر کیفیت رابطه زوجین تاثیرگذار باشد.

واژگان کلیدی: هوش معنوی، کیفیت ابعاد رابطه زناشویی، صمیمیت، شور جنسی، زنان متأهل

مقدمه

جدید ترکیب می‌کند (۱). هوش معنوی بیانگر مجموعه‌ای از توانایی‌ها، ظرفیت‌های منابع معنوی می‌باشد که کاربست آنها در زندگی روزانه می‌تواند موجب افزایش انطباق‌پذیری فرد شود. در تعریف از هوش معنوی، به‌ویژه بر نقش آن در حل مسائل وجودی و یافتن معنا و هدف در اعمال و رویدادهای زندگی روزمره می‌توان تأکید کرد (۲). هوش معنوی موجب می‌شود که انسان با ملایمت و عطوفت بیشتری به مشکلات نگاه کند، تلاش بیشتری برای یافتن راه‌حل داشته باشد، سختی‌های زندگی را بهتر تحمل کند و به زندگی خود پویایی و حرکت دهد (۳). معتقد است که هوش معنوی ظرفیت و توانایی منحصر به فردی را در شخص ایجاد می‌کند تا معنا را در زندگی درک کند و به موقعیت‌های معنوی بالاتر راه یابد، مدل چهار عاملی کینگ از هوش معنوی شامل عناصر: (۱) تفکر انتقادی وجودی در مورد مسائل مربوط به هستی (۲) تولید معنای شخصی (۳) آگاهی متعالی و (۴) بسط حالت هوشیاری می‌باشد (۲). ویگنرورت بیان می‌کند که آگاهی هشیارانه و سازگاری با وقایع و تجارب زندگی و پرورش خودآگاهی، از جمله عوامل اصلی رشد هوش معنوی تلقی می‌شوند (۳). بلوغ معنوی، به‌عنوان یکی از جلوه‌های هوش معنوی شامل درجه‌ای از بلوغ هیجانی و بلوغ اخلاقی و رفتار اخلاقی می‌شود. می‌توان گفت: بلوغ معنوی دید عمیق و

اهمیت معنویت و رشد معنوی در انسان در چند دهه گذشته، به‌صورتی روزافزون توجه روان‌شناسان و متخصصان بهداشت روانی را به خود جلب کرده است. پیشرفت علم روان‌شناسی از یک‌سو، و ماهیت پویا و پیچیده جوامع نوین از سوی دیگر، موجب شده است که نیازهای معنوی بشر در برابر خواسته‌ها و نیازهای مادی اهمیت بیشتری بیابند. یکی از ضرورت‌ها در عرصه انسان‌شناسی، توجه به بعد معنوی انسان از دیدگاه دانشمندان، به‌ویژه کارشناسان سازمان بهداشت جهانی^۱ است که اخیراً انسان را موجودی زیستی، روانی، اجتماعی و معنوی تعریف می‌کند. ضرورت دیگر این موضوع، ظهور دوباره کشش معنوی و نیز جست‌وجوی درک روشن‌تر از ایمان و کاربرد آن در زندگی روزانه می‌باشد. سازه هوش معنوی یکی از مفاهیمی است که در پرتو توجه و علاقه روان‌شناسان به حوزه دین و معنویت شکل گرفته است. هوش معنوی سازه‌های معنویت و هوش را درون یک سازه

۱. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه خوارزمی تهران، تهران، ایران.

*نویسنده مسئول (Email: simabasravy@yahoo.com)

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران.

نشان داد هوش معنوی به طور معناداری پیش‌بینی کننده کیفیت زندگی افراد می‌باشد (۱۴). همچنین در پژوهشی دیگر، نتایج نشان داد ارزش‌های معنوی فردی پیش‌بینی کننده کیفیت زندگی بالا می‌باشد. به عبارت دیگر افرادی که ارزش‌های معنوی بالایی دارند، از کیفیت زندگی مطلوب‌تری برخوردار هستند (۱۵). در کل مرور پیشینه پژوهشی موید این مطلبی می‌باشد که هوش معنوی می‌تواند تاثیر معناداری بر ابعاد رابطه زناشویی زوجین داشته باشد. از طرف دیگر با توجه به نقش کلیدی سیستم خانواده و لرزوم حفظ بنیان آن، بررسی متغیرهای مرتبط با کیفیت و صمیمیت زندگی زناشویی، و عدم وجود پژوهش‌های کافی در مورد نقش معنویت در تعالی خانواده، پژوهش حاضر به بررسی ارتباط هوش معنوی با کیفیت ابعاد رابطه زناشویی می‌پردازد.

روش بررسی

این پژوهش از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری را کلیه زنان ساکن شهر کرج در سال ۱۳۹۴ تشکیل می‌دهند. نمونه این پژوهش نیز شامل ۱۰۰ زن متاهل می‌باشد که به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. اجرای پژوهش به این صورت بود که در ابتدا از زنان متاهل شهر کرج دعوت به شرکت در فرآیند پژوهش شد. برای این منظور حدود ۱۸۰ نفر برای پژوهش دعوت شدند که از این بین، ۱۰۰ نفر برای شرکت در پژوهش اعلام آمادگی کردند. بعد از انتخاب آزمودنی‌ها، هدف پژوهش برای آنها تشریح و با رضایت آگاهانه در روند پژوهش شرکت داده شدند. پرسشنامه کیفیت ادراک شده از ابعاد روابط زناشویی و پرسشنامه هوش معنوی بر روی آزمودنی‌ها اجرا شد. برای تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل رگرسیون تک متغیره و همبستگی پیرسون استفاده شده است.

ابزار پژوهشی در مطالعه حاضر شامل موارد ذیل بود: پرسشنامه کیفیت ادراک شده از ابعاد روابط زناشویی^۱: این مقیاس را که فلچر، سیمپسون و توماس در سال ۲۰۰۰ ساختند دارای ۱۸ سؤال با طیف لیکرت ۷ درجه (۱ اصلاً تا ۷ کاملاً) ۶ زیرمقیاس رضایت، تعهد، صمیمیت، اعتماد، شور و هیجان جنسی و عشق است. آلفای کرونباخ به دست آمده برای زیرمقیاس‌ها در این پژوهش به ترتیب برابر با ۰/۹۱، ۰/۹۶، ۰/۸۶، ۰/۷۸، ۰/۸۶ و ۰/۸۹ و آلفای کل را ۰/۸۵ گزارش کردند. در ایران نیز این مقیاس را نیلفروشان (۱۶) ترجمه کرد و روایی محتوایی این مقیاس را چند تن از استادان گروه روان‌شناسی و مشاوره دانشگاه اصفهان تأیید کردند. نیلفروشان آلفای کرونباخ کل را ۰/۹۵ و این ضریب به تفکیک جنسیت در زنان ۰/۹۵ و در مردان ۰/۹۴ به دست آورد. در پژوهش خواجه و همکاران (۱۶)، همسانی درونی به وس یله آلفای کرونباخ تعیین شد، و آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های

گسترده‌ای است که با آگاهی همراه است و شامل ارتباط زندگی درونی ذهن با زندگی بیرونی می‌شود (۴). از طرف دیگر، خانواده اساساً کانون کمک، تسکین، التیام و شفاف‌بخشی است، کانونی که باید فشارهای وارد شده بر اعضای خود را کاهش دهد و راه رشد و شکوفایی آن‌ها را فراهم کند. اگر خانواده محیط سالم و سازنده‌ای برای اعضای خود باشد و نیازهای جسمانی و روانی آنها را برآورده کند، کمتر ممکن است به نهادهای درمانی خارج از خانواده احتیاج پیدا کند (۵). یکی از عواملی که سلامت خانواده را پیش‌بینی می‌کند، کیفیت ابعاد رابطه زناشویی می‌باشد. کیفیت ابعاد رابطه زناشویی به عنوان نتیجه کنش متقابل بین شخصیت افراد و پیوستگی رویدادهای زندگی تعریف می‌شود که بر مجموعه حوزه‌های تشکیل دهنده زندگی تأثیر می‌گذارد (۵). سازمان بهداشت جهانی^۱ (۶) کیفیت زندگی زناشویی را به عنوان درک افراد از موقعیت شان در زندگی و همچنین در ارتباط با بافت فرهنگی و نظام‌های ارزشی محیطی زندگی شان و مرتبط با اهداف، معیارها و علائق آنها تعریف کرده است. تحقیقات نشان می‌دهند که معنویت، آیین‌ها و تعهدات، با نتایج مثبت مانند بهبود صمیمیت زناشویی بهتر، شور جنسی، سلامت جسمی و روانی و رضایت زناشویی و عملکرد کارایی مثبت مرتبط هستند (۷). معنویت، بر تمامی ابعاد زندگی انسان و از جمله روابط خانوادگی تأثیرگذار است. صمیمیت زناشویی، یکی از مهم‌ترین تعیین‌کننده‌های عملکرد سالم نهاد خانواده است (۸). صمیمیت و شور جنسی در رابطه زناشویی حاصل مبادله رفتارهای پاداش‌بخش می‌باشد که تاثیر شگرفی بر کیفیت زندگی زناشویی دارد (۹). نگرش معنوی می‌تواند در ارتباط زناشویی مؤثر باشد؛ زیرا معنویت شامل رهنمودهایی برای زندگی و ارائه‌دهنده سامانه باورها و ارزش‌هاست که این ویژگی‌ها می‌توانند زندگی زناشویی را متأثر و کیفیت آن را افزایش دهد (۱۰). همچنین نتایج پژوهش الکس و همکاران (۱۱) با عنوان «شادی تأهل به‌عنوان تابعی از هوش معنوی» موید نقش هوش معنوی در رضایت زناشویی می‌باشد. در پژوهش دیگر در رابطه با نقش بهزیستی معنوی در کیفیت زندگی و کیفیت زندگی زناشویی بیماران مبتلا به بیماری مزمن ریوی، نقش معنویت در رضایت و کیفیت زندگی زنان مبتلا به سرطان سینه، نتایج حاکی از نقش معنویت در بهبود کیفیت زندگی بیماران بود (۱۱). ساواتزکی، راتنر و چپو^۲ (۱۲) در یک مطالعه فراتحلیلی، رابطه بین معنویت و کیفیت زندگی زناشویی را مورد بررسی قرار دادند. آنها در تحلیل نهایی خود معنویت را به عنوان یک مفهوم مجزا که با کیفیت زندگی زناشویی در ارتباط می‌باشد، نشان دادند. زولینگ، وارد و هوم^۳ (۱۳) اظهار داشتند که مطالعات پیشین نشان می‌دهد، معنویت اثر مثبت معنی‌داری بر کیفیت زندگی زناشویی دارند. نتایج پژوهشی

1. World Health Organization (WHO)
2. Sawatzky, Ratner & Chiu
3. Zullig, Ward & Horn

با توجه به جدول فوق نتایج کولموگروف-اسمیرنف نشان می دهد که توزیع داده ها نرمال می باشد. بنابراین پیش فرض های رگرسیون و همبستگی پیرسون تأیید شده اند.

جدول (۳): نتایج تحلیل رگرسیون تک متغیره هوش معنوی با صمیمیت و شور جنسی زنان متاهل

sig	F	میانگین مجذورات	Df	مجموع مجذورات	
۰/۰۰۱	۱۱/۸۸	۳۳۹/۸۵	۲	۳۳۹/۸۵	رگرسیون
		۲۷/۷۵	۹۸	۲۷۱۹/۹۴	باقیمانده
			۹۹	۳۰۴۹/۷۹	کل
۰/۰۰۱	۲۱/۳۶	۷۳۳/۷۱	۱	۷۳۳/۷۳	رگرسیون
		۳۴/۳۳	۹۸	۳۳۶۵/۱۱	باقیمانده
			۹۹	۴۰۹۸/۸۴	کل

با توجه به جدول فوق هوش معنوی پیش بینی کننده صمیمیت و شور جنسی زنان متاهل در سطح ۰/۰۰۱ می باشند.

جدول (۴): نتایج ضرایب همبستگی هوش معنوی با صمیمیت و شور جنسی زنان متاهل

هوش معنوی	شور جنسی	صمیمیت		
**۰/۳۳	**۰/۶۳	۱	p	صمیمیت
۰/۰۰۱	۰/۰۰۱		معنی داری	
**۰/۴۲	۱		p	شور جنسی
۰/۰۰۱			معنی داری	
۱			p	هوش معنوی
			معنی داری	

همانطور که در جدول فوق مشاهده می شود، هوش معنوی با صمیمیت و شور جنسی زنان متاهل در سطح $p < 0/001$ ارتباط مثبت معنی دار دارد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین هوش معنوی با کیفیت ابعاد رابطه زناشویی (صمیمیت و شور جنسی) زنان متاهل ارتباط معنادار وجود دارد. جدول حاصل از تحلیل داده ها نشان داد هوش معنوی پیش بینی کننده صمیمیت و شور جنسی زنان متاهل در سطح ۰/۰۰۱ می باشند. این نتایج، با نتایج حاصل از پژوهش های حمید و زمستانی (۱۹)، رضایی و همکاران (۲۰)، الکس و همکاران (۲۱)، دماریس و همکاران (۲۲) و بصروی و همکاران (۱۴) همخوان می باشد. معنویت نقش مهمی در کیفیت زندگی زناشویی دارد، به این ترتیب که معنویت از لحاظ درون فردی، فرد را قادر می سازد که از لحاظ فیزیولوژیکی، شناختی و عاطفی

آن رضایت، تعهد، صمیمیت، اعتماد، شور و هیجان جنسی عشق به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۸۴، ۰/۹۲، ۰/۹۴، ۰/۹۱ و ۰/۹۸ به دست آمد (۱۶).

پرسشنامه هوش معنوی جامع آمرام و درایر: این پرسشنامه توسط آمرام و درایر^۱ (۱۷) ساخته شده و دارای ۴۵ عبارت و هفت مؤلفه کلی از جمله هوشیاری، خوبی، جهت گیری درونی، معنا و مفهوم، وجود و شخصیت، حقیقت و صداقت و تمامیت و کلیت دارد. ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای این پرسشنامه ۰/۹۷ بوده است. روایی همزمان این پرسشنامه با دو پرسشنامه دیگر (رضایتمندی از زندگی و تجربیات معنوی) سنجیده شده است. طبق نتایج به دست آمده، نمرات تجربیات معنوی همبستگی بالایی با نمرات هوش معنوی (۰/۷۳) داشته و همچنین بین هوش معنوی و رضایتمندی از زندگی همبستگی بالایی وجود داشته است. پایایی درونی کل مقیاس بسیار بالا و پایایی بر حسب بازآزمایی پس از بازه زمانی شش هفته ای، قابل قبول بوده است. این مقیاس توانست آزمودنی هایی را که بر حسب داوری آشنایان، انسان هایی معنویت گرا بودند، از آزمودنی های معمولی متمایز کند. همچنین روایی همگرا و واگرایی این مقیاس، از طریق مقایسه با دو آزمون دیگر تأیید شده است (۱۸).

یافته ها

در این بخش یافته های مربوط به آمار توصیفی و استنباطی در قالب جداول یافته های پژوهش ارائه می شود.

جدول (۱): میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهشی افراد عادی

تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	
۱۰۰	۴/۰۰	۰/۵۷	هوش معنوی
۱۰۰	۱۴/۳۹	۵/۵۵	کیفیت ابعاد رابطه

با توجه به جدول شماره ۱، بیشترین میانگین مربوط به کیفیت ابعاد رابطه (۱۴/۳۹) و کمترین میانگین مربوط به هوش معنوی (۴/۰۰) می باشد.

جدول (۲): کولموگروف-اسمیرنف برای متغیرهای پژوهشی

صمیمیت	هوش معنوی	
۱/۱۶	۰/۸۴	کولموگروف-اسمیرنف
۰/۱۳	۰/۴۷	Sig

هوش معنوی توانایی تجربه شده ای است که به افراد امکان دستیابی به دانش و فهم بیشتر را می دهد و زمینه را برای رسیدن به کمال و ترقی در زندگی فراهم می سازد، این مساله خود کیفیت ابعاد رابطه زناشویی در زوجین را بالا می برد. همچنین لطفی و سیار (۲۶)، در پژوهشی نیز به این نتیجه رسیدند که بین هوش معنوی و کیفیت رابطه زوجین رابطه معناداری وجود دارد. هوش معنوی به فرد کمک می کند تا در موقعیت های استرس زا معنا و مفهومی بیابد و این مقابله را می توان تلاشی در جهت پیدا کردن معنا در موقعیت استرس توصیف کرد. لذا هوش معنوی به عنوان بعد سوم از هوش بشری می تواند در تمامی مسائل زندگی از جمله کیفیت زندگی تاثیرگذار باشد.

همچنین نتایج مطالعه حسین دخت و همکاران (۲۷) نشان می دهد که بین هوش معنوی و بهزیستی معنوی، با کیفیت زندگی و رضایت زناشویی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. بنابراین، می توان گفت: هوش معنوی دربرگیرنده مجموعه ای از توانایی ها و ظرفیت ها می باشد که از منابع معنوی در جهت افزایش بهزیستی و انطباق پذیری فرد استفاده می کند.

انجام پژوهش بر روی یک جنس (زنان) یکی از محدودیت های این پژوهش بود که به دلیل عدم همکاری یکی از زوجین بود. که دلیل این عدم همکاری مشغله کاری مردان عنوان شد. عدم داشتن برخی اطلاعات دموگرافیک (وضعیت اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و تحصیلات) شرکت کنندگان از دیگر محدودیت های این پژوهش بود. که داشتن این اطلاعات می توانست بر اعتبار یافته ها بیافزاید. لازم به ذکر است شرکت کنندگان حاضر نشدند این اطلاعات را در پاسخ دهند. اخیراً در پژوهشی مرعشی و همکاران (۲۸) گزارش دادند بین هوش معنوی و رضایت از زندگی زناشویی ارتباط وجود دارد. به عبارت دیگر افرادی که هوش معنوی بالایی دارند در مقاله با افراد دیگر کیفیت زندگی زناشویی بهتری را تجربه می کنند.

خشم خود را کنترل کند و به او کمک کند که مسئولیت اعمال خود را در تعارض ها بپذیرد. از لحاظ بین فردی، معنویت شرایطی ایجاد می کند که فرد در هنگام خشم به خدا توجه کند و حمایتی برای هر دو زوج ایجاد می کند که از تعارض با یکدیگر اجتناب کنند. ارتباط با خدا یک نقش تعاملی و جبرانی در رابطه با روابط زناشویی دارد (۲۳). معنویت، سیستم سازمان یافته ای است از باورها شامل ارزش های اخلاقی، رسومات، مشارکت در جامعه دینی برای اعتقاد راسخ تر به خدا یا یک قدرت برتر و شیوه مؤثری برای مقابله با مصائب، تجارب دردناک است. همچنین در زمان مشکلات و ناراحتی ها، بر چگونگی روابط انسانی اثر می گذارند. ماهونی و همکاران (۲۴) دریافتند هنگامی که همسران به روابط خود جنبه مقدس می دهند، رضایت زناشویی بالاتر و تعارضات کمتری دارند و بهتر می توانند مشکلات خود را حل و فصل کنند، بنابراین کیفیت زندگی زناشویی بالاتری دارند. همچنین از آنجا که اساس زندگی موفق و سالم در گرو داشتن مناسبات رضایت بخش بین همسران است، می توان از طریق ایجاد مهارت هایی چون خودآگاهی، مدیریت خود، تمامیت و معنا بخشیدن که از مؤلفه های هوش معنوی می باشند، به تقویت و نیرومندی روابط زوجین پرداخت (۲۳). همچنین معنویت و پیروی از اصول معنوی در زندگی روزمره می تواند محافظی محکم برای انسان در برابر مشکلات باشد. تقویت مولفه های هوش معنوی از جمله خودآگاهی، احترام به انسان و اندیشه های والای او، پرورش روحیه و نگرش خوش بینانه و مثبت گرا نسبت به انسان می تواند اثرات قابل توجهی بر روابط بین انسان و به خصوص زوجین داشته باشد. معنویت نقش مهمی در رضایت و کیفیت زندگی زناشویی دارد به این ترتیب که عقاید و اعمال مذهبی از لحاظ درون فردی، فرد را قادر می سازد که از لحاظ فیزیولوژیکی، شناختی، عاطفی، خشم خود را کنترل کند و به او کمک کند که مسئولیت اعمال خود را در تعارض ها بپذیرد. از طرف دیگر، افرادی که هوش معنوی بالایی دارند معمولاً از آرامش بیشتری برخوردار بوده و با مشکلات ساده تر کنار می آیند و همین امر رضایت زناشویی آنها را بالاتر می برد. پژوهشگران (۲۵)، معتقدند

References:

1. Emmons RA. Is spirituality an intelligence? Motivation, cognition, and the psychology of ultimate concern. *The International Journal for the psychology of Religion*. 2000;10(1):3-26.
2. King DB. Rethinking claims of spiritual intelligence: A definition, model, and measure: ProQuest; 2008.
3. Nasel D. Spiritual Orientation in Relation to Spiritual Intelligence a Consideration of Traditional Christianity and New Age individualistic Spirituality 2004.
4. Vaugan F. What is spiritual intelligence? *Journal of Experimental Psychology*. 2003; 42(2): 16-33.

5. James SL. Variation in trajectories of women's marital quality. *Social Science Research*. 2015; 49: 16-30.
6. WHO. Global atlas on cardiovascular disease prevention and control, policies, strategies and interventions. 2011.
7. Seybold KS, Hill PC. The role of religion and spirituality in mental and physical health. *Current Directions in Psychological Science*. 2001;10(1):21-4.
8. Greef AP. Characteristics of families that function well. *Journal of Family Issues*. 2000; 27: 948-962.
9. Hoseindokht A, Fathi Ashtiani A, Taghizadeh, ME. The relationship between spiritual intelligence and spiritual well-being and quality of life and marital satisfaction. *Journal of Psychology and Religion*. 2013; 6(2): 57-74.
10. Hünler OS, Gençöz T. The effect of religiousness on marital satisfaction: Testing the mediator role of marital problem solving between religiousness and marital satisfaction relationship. *Contemporary Family Therapy*. 2005;27(1):123-36.
11. Silva MSd, Kimura M, Stelmach R, Santos VLCdG. Quality of life and spiritual well-being in chronic obstructive pulmonary disease patients. *Revista da Escola de Enfermagem da USP*. 2009;43(SPE2):1187-92.
12. Sawatzky R, Ratner PA, Chiu L. A meta-analysis of the relationship between spirituality and quality of life. *Social indicators research*. 2005;72(2):153-88.
13. Zullig KJ, Ward RM, Horn T. The association between perceived spirituality, religiosity, and life satisfaction: The mediating role of self-rated health. *Social indicators research*. 2006;79(2):255-74.
14. Yang K-P, Mao X-Y. A study of nurses' spiritual intelligence: A cross-sectional questionnaire survey. *International journal of nursing studies*. 2007;44(6):999-1010.
15. Zhang KC, Hui CH, Lam J, Lau EYY, Cheung S-f, Mok DSY. Personal spiritual values and quality of life: Evidence from Chinese college students. *Journal of religion and health*. 2014;53(4):986-1002.
16. Islami-Mehr S. The impact of emotion-focused therapy on attachment styles in Isfahan couples. Master's thesis. 2006; Isfahan University of Isfahan.
17. Amram Y, Dryer C. The development and preliminary validation of the Integrated Spiritual Intelligence Scale. *ISIS*. 2007:193-272.
18. Boland H, Shaterian-Mohammadi F. Reconstruction of Integrated Scale of Spiritual Intelligence: reliability, validating and processing Factor structure and parallel versions. *Journal of Psychology and Religion*. 2013; 6(3): 19-37.
19. Najmeh H, Zemestani, M. The relationship between spiritual intelligence, personality traits and quality of life in medical students. 2013; 17(4): 347-355
20. Pourmeidani S, Noori A, Shafti A. Relationship Between Life Style and Marital Satisfaction. *J Family Res*. 2014;10,331-4.
21. Alex M, Ajawani J. Marital happiness as the function of spiritual intelligence. *International Multidisciplinary Research Journal*. 2011;1(9):06-7.
22. DeMaris A, Mahoney A, Pargament KI. Sanctification of marriage and general religiousness as buffers of the effects of marital inequity. *Journal of Family Issues*. 2010; 37(10): 1255-78.
23. Rahmani M, Gheissari-Poor S. The relationship between emotional intelligence and marital satisfaction in couples aged 30-50 in Tehran Abstracts for the Second National Congress of Family Pathology 2006.

24. Mahoney A, Pargament KI, Jewell T, Swank AB, Scott E, Emery E, et al. Marriage and the spiritual realm: The role of proximal and distal religious constructs in marital functioning. *Journal of family psychology*. 1999;13(3):321.
25. Bolghan-Abadi M, Ghofrani F, Abde-Khodaie MS. Study of the spiritual intelligence role in predicting university students' quality of life. *Journal of religion and health*. 2014;53(1):79-85.
26. Lotfi M, Saiyar S. Relationship Spiritual Intelligence and Mental Health. *Behshahr Payamnor University Journal of Psychology* 2008; 1(4): 66-59.
27. Hosein Dokht A, Fathi Ashtiani A, Taghizadeh ME. Relationship Spiritual Intelligence with life quality and marital satisfaction. *Psychology of religion*. 2013; 2 (22): 57-74.
28. Marashi SA, Mehrabiyan T, Mosalman M. The Relationship of Personality Traits and Spiritual Intelligence with Life Satisfaction in an Industrial Company in Ilam, Iran. *Military Caring Sciences*. 2016; 3(1).48-55.